

FBU ForældreLANDSforeningen

www.fbu.dk

sek@fbu.dk

vivi@fbu.dk

FBU ForældreLANDSforeningens skriftlige oplæg til møde i Social- og Indenrigsudvalget vedr. plejefamiliers og netværksplejefamiliers vilkår torsdag den 17. december 2020.

De overordnede spørgsmål, - hvordan forløber en god anbringelse, hvordan kvalitetssikrer man anbringelsen og hvordan undgår man sammenbrud i anbringelser er komplekse spørgsmål, hvor vi i denne sammenhæng vil koncentrere os om nøgleordene; Kvalitet i sagsbehandlingen med reel inddragelse; - Støtte og hjælp til forældre før, under og efter en anbringelse; - Samarbejde mellem forældre, plejefamilie og sagsbehandler.

Om FBU ForældreLANDSforeningen

FBU ForældreLANDSforeningen arbejder for, at forældre mødes med anerkendelse og respekt, forældres retssikkerhed, og for at støtten til forældrene ydes til gavn for hele familien. FBU arbejder for, at forældre betragtes som aktive deltagere i deres børns liv samt for, at den offentlige støtte til familier og børn forbedrer deres vilkår. FBU ser familien som en helhed samtidig med at "barnets bedste", børnenes behov, er i fokus.

FBU's mål er at samle, støtte og rådgive forældre, som er i kontakt med kommunen, fordi deres barn eller familien har behov for særlig støtte. FBU's mål er også at samle og videregive information og viden, at være familiernes "talerør", at gøre myndigheder og andre interessenter opmærksomme på familiers særlige behov for støtte før, under og efter børn og unges anbringelse.

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 – 20,
tirsdag kl. 10 – 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 – 20

Der er pt en tendens til i anbringelsesretorikken, at forældre og børn bliver sat op imod hinanden. FBU mener, at det er en grundlæggende uheldig måde at italesætte anbringesspørgsmålet. Spørgsmålet om børns rettigheder mener vi ikke kan italesættes uden også at italesætte forældrenes og familiens rettigheder. Ofte vil børns og forældres rettigheder tjene samme formål, da forældrene og familie er centrale og har stor betydning for børnenes liv og udvikling. **Forældrene skal ses som en del af løsningen** til bedre anbringelser og færre sammenbrud.

"Forskningen kan ret entydigt konstatere, at forældre er emotionelt vigtige for deres børn, også selvom de ikke har tilstrækkelig forældreevne. Vores egne undersøgelser tyder desuden på, at mange kommuner kan gøre langt mere for at fastholde og understøtte forældres relationer til deres anbragte børn. Herigennem kan der hos nogle forældre udvikles ressourcer, som kan være en styrke for barnet på længere sigt – også selvom barnet forbliver anbragt. Vi ved samtidig, at næsten alle anbragte føler sig elsket af deres forældre, og forældre vil ofte opleves som en basal del af ens rødder og identitet. En del tidligere anbragte vender tilbage til familien senere i livet, for eksempel når de ikke længere er anbragt. Med bedre støtte til anbragte børns forældre kan man arbejde på at reducere modsætningen mellem hensynet til barnets tarv og respekten for retten til familieliv – både set fra barnets og fra forældrenes perspektiv." **Citat fra Seniorforsker, Anette Faye Jacobsen, v. Institut for Menneskerettigheder, 2019.**

Hvordan kvalitetssikres anbringelserne?

Kvalitet i sagsbehandlingen og reel inddragelse

Relationen mellem socialrådgivere, forældre og børn/unge er af stor betydning for samarbejdet mellem parterne og for oplevelsen af inddragelse. **Tillid, engagement, imødekommenhed, hyppig kontakt, opfølgning og møder er elementer, som kan være med til at opbygge et godt samarbejde.** Derudover har også sagsbehandlerens personlige egenskaber og skift af sagsbehandlere, betydning for opbygning af et tillidsfuldt forhold. Oplevelser af, at socialrådgiverne er bedrevidende og taler ned til dem, forringer forældrenes oplevelser af inddragelse. Mange har oplevet, at socialrådgiverne træffer beslutningen om anbringelse uden at høre deres syn på situationen og undersøge deres forhold til bunds. Kommunikationen i de møder, der finder sted, inden der træffes afgørelse om foranstaltning samt den kommunikation, der muliggør familiernes indsigt i sagsforløbet (en åben dialog), har stor betydning for forældrenes oplevelse af inddragelse. Åbenhed, ærlighed og menneskelighed er vigtigt. Frustrationen bliver stor, når forælderen ikke kan opnå den indsigt, de ønsker, f.eks. vedrørende aktindsigt, udlevering af handleplanen samt besvarelse af spørgsmål. Forælderen får mistillid til sagsbehandleren, systemet etc, og har en oplevelse af, at der er en skjult agenda. F.eks når spørgsmålet om samvær skal afgøres. I flg. lovgivningen er tilrettelæggelsen af samvær, skønsom. Dvs når der ikke er klare gennemskuelige retningslinjer for afgørelsen og forælderen tanker, overvejelser og synspunkter ikke bliver inddraget i tilstrækkelig grad, får forælderen mistillid til systemet og sagsbehandlingen.

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 – 20,

tirsdag kl. 10 – 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 – 20

Det samme er gældende ift valg af anbringelsessted. Valget er ofte underlagt økonomiske restriktioner, hvilket er med til at gøre oplevelsen af inddragelse pseudo.

Der er flere facetter i dette spørgsmål. Hvordan forstås inddragelse i disse sammenhænge, og er det overhovedet muligt at få forældrene til at føle sig hørt, når de ville ønske, at foranstaltningen ikke blev iværksat. Der vil naturligt være en forskel på en anbringelse uden samtykke og en anbringelse med samtykke.

Et citat fra en forælder rammer spørgsmålet ind;

"Lyt til forældrene, tag dem med på råd, inddrag forældrene så meget som overhovedet muligt, for jo mere vi bliver inddraget, jo nemmere er vi at samarbejde med. Der er ikke noget værre end at have følelsen af, jamen du skal samarbejde med nogen om din datter, men du har egentlig ikke noget at skulle have sagt." citat fra forælder.

At få sit barn anbragt uden for hjemmet stiller de fleste forældre i en situation at sorg, krise, vrede og kaos, - hvor der er behov for stor rummelighed og medmenneskelighed.

Følelser, som kan stå i vejen for en konstruktiv kommunikation og samarbejde. Det kan være med til at forstærke oplevelsen af ikke at blive inddraget i sagen. Følelser som kan være medvirkende til mistillid, fjendtlighed og modvilje i samarbejdet.

Dvs. sagsbehandlingen bør styrkes. Der bør være et større fokus på at sagsbehandlerne fagligt og personligt er rustede til at kunne håndtere opgaven og rollen og har rimelige rammer og vilkår for at kunne udføre deres opgave. F.eks kan der være krav til socialrådgivernes efteruddannelsesniveau og erfaring for at kunne have anbringelsesopgaver i forvaltningen.

Vi skal sikre os, at borgeren (i denne sammenhæng forældre og børn) har en relevant og reel klagemulighed, hvis man oplever et system, der ikke overholder gældende lovgivning, hører efter eller ikke opfører sig ordentligt. En reel klagemulighed, der skal reducere borgerens til tider magtesløshed i systemet, hvis man fx møder en rådgiver, der ikke afholder de lovpligtige børnesamtaler, reel inddragelse og partshøring eller...

Forældre bør automatisk blive tilbudt relevant støtte og hjælp til den sorg og krise, de oplever i sammenhæng med, at deres barn bliver anbragt.

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 – 20,

tirsdag kl. 10 – 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 – 20

Støtte og hjælp til forældre før, under og efter en anbringelse

Forældrehandleplaner

I sagsbehandlingen bør der i hver enkelt "sag" tages stilling, undersøges og vurderes hvilken støtte forældrene har brug for, for at afhjælpe deres problemer og for styrke deres kompetencer som forældre. Forældrene skal have mulighed for at blive inddraget og hjælp til at formulere deres behov for støtte. Kommunerne bør gennemgå procedurer og organisering, for hvordan de kan imødekomme ønskerne fra forældrene. For at kunne det er der behov for tid og flere samtaler med forældrene, så det kan afklares, hvad en plan for hjælp og opfølgning kan indeholde.

Dette også med tanke for at forældre har mulighed for at udvikle deres forældrekompetencer ift at være forælder til et anbragt barn. Der kan være en oplevelse af at vi "opgiver" forældrene, når vi anbringer barnet.

Der bør strammes markant op på kommunernes udarbejdelse af den del af handleplanen, der drejer sig om forældrene.

Forældrene skal tilbydes de specifikke indsatser, de har brug for for at afhjælpe deres problemer og for at styrke deres evne til at være forældre. Det er individuelt, hvad den enkelte forælder og familie har behov for, - det er ikke muligt at standardisere tilbuddene, men det bør sikres, at den enkelte kommune tilbyder relevant støtte.

Alle forældre bør dog have tilbud om støtte til udvikling af/eller bevarelse af relation, kontakt og samvær med barnet

Det skal sikres, at støtteperson efter § 54 faktisk etableres for alle forældre til anbragte børn. At forældrene får tilbuddet i sammenhæng med at spørgsmålet om anbringelse bliver bragt på bane. Tilbuddet om § 54 støtteperson skal gentages og formidles på forskellige måder, som tidligere nævnt, - socialrådgiverne er forpligtede til at kommunikere med familierne på en sådan måde, at de forstår budskabet (jf. Vejledning til Serviceloven).

Der opstilles rammer for § 54 støttepersonernes ansættelsesvilkår således, at de har rimelige vilkår til at kunne udøve opgaven

Netværksgrupper, hvor forældrene møder andre forældre, som er i en situation lig deres egen, kan være en stor støtte for forældrene og et nyttigt supplement til kommunens tilbud.

Citat fra forælder; *"Når man får fjernet sine børn, er man degraderet som menneske og det går aldrig væk"*

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 - 20,

tirsdag kl. 10 - 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 - 20

Tabuer, de svære følelser, og følelsen af ikke at være den eneste, der oplever at få sit barn anbragt uden for hjemmet, at have en netværksgruppe at dele det med, kan for mange forældre være det første skridt til at kunne komme et skridt videre i processen at kunne reflektere over familiens situation og have sit barns behov i fokus. FBU har med tilskud fra VELUX-FONDEN i 2020 fået mulighed for at oprette netværksgrupper for forældre til anbragte børn. (Projekt Forældre i Fokus). Et projekt, vi har store forventninger til, har denne positive effekt.

Det kan for forældre være svært at have tillid til kommunen, som har anbragt deres børn. Der er en underliggende strukturel udfordring i de mange forventninger til og behov for myndighedsrolle i arbejdet med anbragte børn og unge og deres familier.

Civilsamfundets rolle og eksterne fagpersoner bør indtænkes i det samlede billede af tilbud til forældre og børn som supplement til kommunernes tilbud. Der er brug for at tænke "ud af boxen" for at finde de bedste løsninger.

Samarbejde mellem forældre, plejefamilie og sagsbehandler.

Hvordan sikres den gode relation og det gode samarbejde? Konflikt er altid et problem for barnet. Konflikt mellem de professionelle og forældrene vil sætte barnet i en loyalitetskonflikt, skabe støj. Kommunen/socialrådgiveren bør tage ansvaret på sig for at få samarbejdet til at fungere.

Det bør være en forudsætning og en forventning, at for at plejefamilier kan udføre deres opgave, at de har opnået redskaber til at indgå i et samarbejde med forældrene. Det kræver empati, medmenneskelighed samtidig med at det også kræver viden og indsigt at skulle indgå i et samarbejde med børnenes forældre. De fleste plejefamilier har uden tvivl de bedste intentioner for at indgå i et konstruktivt samarbejde med børnenes forældre. Men praksis viser, at det ikke er nok at have gode intentioner, - der er brug for, at det også sker i praksis.

De fleste forældre, der får deres barn anbragt uden for hjemmet, er i krise, hvilket helt sikkert er en meget vanskelig situation for en plejefamilie at skulle håndtere, og som kræver støtte og hjælp. Dvs plejefamilierne skal have ordentlige vilkår for at kunne udføre deres opgave. Dvs tilstrækkelig og relevant støtte, opfølgning, efteruddannelse og supervision.

FBU hører ofte eksempler på, at plejefamilien er sendebud for sagsbehandleren. Det kan handle om at plejefamilien viderebringer afgørelser, aflysning af samvær, uenigheder ift samvær etc. Det ses for ofte at plejefamilierne bliver for involveret i afgørelser, der retteligt ligger hos kommunen (sagsbehandler). Det ses også (alt for ofte), at plejefamilien har opgaven at være til stede under samværet mellem forældre og børn. Årsagen hertil kan vi blot gisne om, - men det kan efterlade et indtryk af at sagsbehandlerne lader det ske i egen afmagt. Det kan selvfølgelig også handle om plejefamilier, som ud fra deres perspektiv synes, det giver mening, - disse plejefamilier skal have

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 – 20,

tirsdag kl. 10 – 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 – 20

præciseret, at det ikke er deres opgave. Heller ikke i de situationer hvor sagsbehandlere ikke påtager sig opgaven.

Det skal slås fast, - det er **IKKE** plejefamiliens opgave eller ansvar.

Rollefordeling for plejefamilien og mellem plejefamilien og sagsbehandleren skal være på plads.

Hvad kan få en forælder til at trække sit samtykke til anbringelse

FBU møder jævnligt forældre, der overvejer at trække deres samtykke til anbringelsen i afmagt. En virkelig ulykkelig situation for alle parter, - og i særdeleshed for barnet. At trække sit samtykke til anbringelse kan for nogen forældre opleves som værende den sidste udvej for at blive hørt og inddraget af kommunen og / eller plejefamilien i deres børns liv. De oplever ikke at blive behandlet anerkendende, ligeværdigt og med respekt og med udgangspunkt i rollen som forælder med visse rettigheder.

Forældrene har været langmodige, tålmodige, og set tiden an i meget lang tid. For nogen bliver frustrationerne større og større og modstanden mod anbringelsen og plejefamilien vokser. Enkelte kan ikke rumme konflikten og frustrationen og vælger at trække sig og/eller ikke at involvere sig i sit barns liv. Og enkelte bliver så frustrerede (og måske også bekymrede for om det er det rigtige sted, deres barn er anbragt og om plejefamilien kan varetage opgaven på en god måde), at de trækker samtykket.

Hvordan sikres den gode relation og det gode samarbejde mellem plejefamilie/netværksplejefamilie og barnets biologiske forældre/netværk?

Heldigvis er der mange eksempler på, hvor der er skabt et godt, varmt og bæredygtigt samarbejde mellem forældre og plejefamilie. Samarbejde mellem forældre og plejeforældre er vanskeligt og sårbart. Forskning og undersøgelser pointerer igen og igen hvor stor en betydning, det har for barnets trivsel. **FBU's erfaring er, at det nytter noget, at gøre en indsats og give forældre og plejeforældre redskaber til at opnå et godt samarbejde.** Det gode samarbejde mellem plejefamilie og forældre grundlægges ofte allerede i matchningsprocessen. En reel inddragelse i matchningsprocessen vil f.eks kunne være med til at gøre en positiv forskel og et bedre grundlag for at forældrene vil støtte op om anbringelsen. Og ikke kun anbringelsen men også ift barnets fortsatte kontakt til plejefamilien (Hvis barnet hjemgives til forældrene). Etablering af og opbygning af samarbejdet med plejefamilien om barnet er vigtigt at have fokus på. Herunder en tydelighed af parternes (forældre, plejeforældre og sagsbehandler) roller og opgaver.

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 - 20,

tirsdag kl. 10 - 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 - 20

Metoden, Samarbejdssamtaler, som har til formål at forebygge og løse konflikter mellem forældre og plejeforældre, kan være et eksempel på en metode, der understøtter at forældre og plejefamilie får redskaber til at opbygge et positivt samarbejde om barnet. Metoden bygger på grundtankerne; empowerment og anerkendelse.

Der bør i højere grad være fokus på temaet; "Samarbejde med barnets forældre" i rekruttering og godkendelsesprocessen af plejefamilier og i den uddannelse og supervision plejefamilierne modtager. Et kriterie må være, - at plejefamilierne også i praksis formår at gå ind i et konstruktivt samarbejde om barnet med barnets forældre og familie.

Afslutningsvis vil vi videreformidle 15 konkrete råd til plejefamilier, som nogle forældre har formuleret.

15 konkrete forslag fra forældre til hvordan de kan blive inddraget i børnenes hverdagsliv;

1. Forældrene har mulighed for at fortælle om deres børn, beskrive deres vaner, måder at reagere på, særlige sårbarheder etc.
2. Plejefamilien orienterer forældrene om, hvordan den første nat efter at barnet er blevet anbragt er gået (har mit barn sovet, været ked af det)
3. Plejefamilien er opmærksom på mærkedage (fødselsdage i børnenes familie, morsdag, farsdag, højtider...). Børn kan ikke selv huske det, - og har derfor brug for støtte hertil.
4. Plejefamilien støtter op om, at børnene har kontakt med deres bedsteforældre, søskende og andet familie.
5. At plejefamilien jævnligt tager billeder og sender til forældrene fra f.eks ferier, barnets hverdag og liv i plejefamilien.
6. At forældrene har mulighed for at deltage i 1. skoledag, skolearrangementer, sportsarrangementer (f.eks. fodboldkampe og stævner).
7. At forældrene har mulighed for at besøge barnet i plejefamilien. (hvis ikke samværet foregår i plejefamilien, kan der f.eks aftales besøg i forb. m. jul og sommerferie). Det er vigtigt, at forældre kan følge med i barnets hverdagsliv.
8. At der opbygges traditioner for fælles oplevelser (forældre, barn og plejefamilie sammen) f.eks i forb. m. jul, fødselsdage og sommerferie.

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 – 20,

tirsdag kl. 10 – 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 – 20

9. At plejefamilien er opmærksomme på at inddrage forældrene, når der er "noget" med barnet. F.eks at forældrene bliver ringet op og inddraget, når barnet er sygt og mens barnet er sygt. Eller hvis der er sket andet, som har betydning for barnets trivsel.
10. At der er aftaler om, hvornår og hvor ofte forældrene kan ringe og være i kontakt med barnet, - herunder at der er aftaler om, hvordan fødselsdag og jul skal foregå.
11. At der udarbejdes fællesaftaler for plejefamilie og forældre omkring børnenes brug af telefon, computer, alkohol, komme-hjem-tider etc.
12. At forældre har adgang til skolens intranet og deltagelse i skolemøder.
13. At plejefamilien er indstillede på at dele opgaver med forældrene. F.eks. Tandlægebesøg, lægebesøg, tøjindkøb, frisør...
14. At der ved samvær er fokus på at barn og forældre skal have mulighed for at sige ordentligt goddag og farvel.
15. Det er vigtigt, at forældre og plejeforældre drøfter, hvordan de håndterer, når/hvis barnet kalder plejeforældrene for far/mor.

Venlig hilsen

FBU ForældreLANDSforeningen

Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund

E-mail: sek@fbu.dk www.fbu.dk

Telefon 70 27 00 27

FBU-LINIEN - åbningstider: mandag kl. 10 - 13 og 16 – 20,
tirsdag kl. 10 – 13 samt torsdag kl. 10 - 13 og 16 – 20